

Stanowisko Orange Polska S.A. (dalej także „Orange”) w ogłoszonych przez Prezesa UKE w dniu 19 kwietnia 2019 r. konsultacjach założeń do przetargu 3,7 GHz

Orange z uznaniem przyjmuje podjętą przez Prezesa UKE inicjatywę w zakresie wszechstronnego skonsultowania z rynkiem telekomunikacyjnym całości spraw związanych zarówno z przygotowaniem, jak i rozdysponowaniem częstotliwości na potrzeby sieci 5G. Stwarza to szansę na optymalne rozwiązanie skomplikowanej i wieloaspektowej sytuacji, szczególnie w odniesieniu do zakresu 3,4–3,8 GHz.

Częstotliwości te stanowią kluczowy warunek wdrożenia rozwiązań 5G i w pierwszym etapie będą stanowiły podstawowy zasób wykorzystywany dla komercyjnego zaoferowania usług opartych na standardzie 5G. Z tego powodu kwestią priorytetową jest sprawne udostępnienie niezbędnych zasobów częstotliwości i – z uwagi na specyfikę nowych systemów szerokopasmowych – zapewnienie, aby operatorzy dysponowali odpowiednio szerokimi ciągłymi blokami częstotliwości, co jest warunkiem efektywnego wykorzystania widma w tych systemach. W tym kontekście warto przywołać przykład ubiegłorocznej aukcji zakresu 3,4–3,8 GHz przeprowadzonej w Finlandii, gdzie z uwagi na priorytety i cele stawiane wdrożeniom 5G – częstotliwości wystawiono na licytację nie w postaci pojedynczych kanałów, ale w formie 3 równych, szerokich bloków – po 130 MHz każdy.

Otwartą kwestią pozostaje pytanie, czy alokacja pasma powinna być przeprowadzona w formie aukcji czy przetargu. Wydaje się, że znowelizowane przepisy Prawa telekomunikacyjnego pozwalają na zorganizowanie aukcji, do której dopuszczone byłyby jedynie podmioty wiarygodne i odpowiedzialne. Ważnym kryterium wyboru formy procedury selekcyjnej może być czas niezbędny do przeprowadzenia postępowania. Zdaniem Orange powinien być to jeden z najbardziej istotnych elementów przy podejmowaniu decyzji, tak aby umożliwić rozpoczęcie wdrażania technologii 5G i opartych na niej rozwiązań komercyjnych jeszcze w roku 2020.

Uwagi szczegółowe

Uwagi dotyczące potencjalnego scenariusza 4 x 80 MHz

Przedstawiając roboczy projekt dokumentacji przetargu w scenariuszu 4 rezerwacji po 50 MHz każda, Prezes UKE zasugerował rozważenie scenariusza 4 rezerwacji po 80 MHz, przy założeniu istotnych ograniczeń, w szczególności związanych z następującymi okolicznościami:

- Przy obecnym stanie fragmentacji i nieuporządkowania widma w zakresie 3,4–3,6 GHz należy obawiać się istotnego zróżnicowania wartości bloków w takim scenariuszu i poważnych problemów z wykorzystaniem bloków, które znalazłyby się w zakresie 3,4–3,6 GHz.
- Tylko 2 rezerwacje byłyby ogólnokrajowe. Nie jest jasne, na jakiej zasadzie i w jakim terminie miałyby się odbyć uzupełnienie tych rezerwacji do obszaru całego kraju. Dyskusja w tym zakresie mogłaby znacząco opóźnić cały proces udostępnienia widma na potrzeby 5G.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, Orange zdecydowanie opowiada się za alokacją 200 MHz (zakres 3,6–3,8 GHz) w podziale na 4 bloki po 50 MHz, zgodnie z propozycją przedstawioną przez Prezesa UKE.

Nie zmienia to faktu, że szerokości bloku 50 MHz nie należy traktować jako wartości docelowej. W kolejnym kroku niezbędne będzie stworzenie warunków do uzupełnienia tych rezerwacji o dodatkowe zasoby z chwilą, gdy pasmo 3,4–3,6 GHz będzie mogło być efektywnie wykorzystane w sieciach 5G.

Orange docenia podejmowane przez Prezesa UKE działania zmierzające do skutecznego uporządkowania omawianego pasma. Proces ten powinien być intensywnie kontynuowany tak, aby możliwe było jak najszybsze przeznaczenie tego pasma na cele rozwoju 5G. Obserwujemy znaczący postęp w tym zakresie, jednakże wciąż istnieją rezerwacje, które – jak przypuszczamy na podstawie analizy wykazu pozwoleń radiowych i rejestru urządzeń – nie są w ogóle wykorzystywane albo są wykorzystywane w stopniu marginalnym.

Ponadto należy zauważyć, że istniejące rezerwacje regionalne z przeznaczeniem dla technologii WiMAX mogą być znaczącym utrudnieniem dla uruchamiania 5G i realizacji celów cyfryzacji ze względu na konieczność stosowania guardbandów, bądź znaczącej separacji (rzędu kilkudziesięciu kilometrów) między stacjami bazowymi dla uniknięcia zakłóceń.

Uwagi dotyczące projektu dokumentacji dla scenariusza 4 x 50 MHz (zakres 3600 – 3800 MHz)

1. DOKUMENTACJA PRZETARGOWA

- Ad str. 3 – „Wyjaśnienie pojęć i skrótów: Uwaga porządkowa”:
  - Wskazany zakres pasma 2100 MHz wydaje się zbyt szeroki, sięga 2290 MHz; proponujemy przyjęcie wartości 2170 MHz (górną granicę częstotliwości przydzielonych operatorom).
- Ad str. 5, pkt 1.1.1. – Termin ważności rezerwacji:
  - Zdaniem Orange termin ważności rezerwacji powinien zostać ustalony na maksymalny dopuszczony przepisami okres (obecnie 15 lat) z zapewnieniem możliwości ich przedłużenia o co najmniej 5 lat – zgodnie z regulacjami Europejskiego Kodeksu Łączności Elektronicznej.
- Ad str. 5 – „Przedmiot przetargu”:
  - Brak załączników nr od 1 do 4 utrudnia ocenę zasadności zaproponowanej formuły przetargowej. Rozumiemy, że treść tych załączników zależy od aktualnego stanu porządkowania pasma, a ich ostateczna wersja zostanie ustalona w momencie ogłaszania przetargu. Niezależnie od tego, wskazane jest, aby można było poznać stan aktualny, co pomogłoby w lepszej ocenie proponowanego rozwiązania kolejności przydzielania poszczególnych rezerwacji. Uczestnicy przetargu składają w przetargu oferty na abstrakcyjne bloki częstotliwości, dlatego oferowane bloki powinny prezentować możliwie zbliżoną wartość. Operatorzy podejmując decyzję o wysokości oferty powinni wiedzieć na co przeznaczają składaną w ofercie kwotę. Problemu nie rozwiązuje w pełni proponowana alokacja bloków przypisująca bardziej atrakcyjne bloki dwóm najwyższym ofertom.
  - W punktach 1.1.2 i 1.1.3 opisane są ograniczenia rezerwacji: terminy rozpoczęcia wykorzystywania częstotliwości na wybranych obszarach i w danych zakresach pasma wynikające z zajętości pasma na podstawie rezerwacji. Wymaga wyjaśnienia, co w sytuacji, gdy pasmo jest zajęte na podstawie wydanych pozwoleń radiowych? Czy pozwolenia zostaną cofnięte? W jakim terminie?

- Ad str. 9, pkt 2.3.7 – „Warunki uczestnictwa w przetargu”:
  - Zdaniem Orange wysokość kwoty inwestycji w latach 2016–2018 umożliwiająca wzięcie udziału w przetargu (punkt 2.3.7) powinna być ustalona na poziomie dostatecznie wysokim, dopuszczającym do przetargu jedynie podmioty odpowiedzialne, wiarygodne finansowo i technicznie – zdolne do szybkiego i skutecznego wdrożenia nowych technologii.
- Ad str. 10, pkt 2.5 – „Wyjaśnienia i sprostowania treści dokumentacji”:
  - Zdaniem Orange proponowane terminy dotyczące wyjaśnień treści i sprostowań dokumentacji przetargowej mogą uniemożliwić uczestnikom przetargu właściwe przygotowanie oferty. Ograniczają w sposób istotny prawo do zadawania pytań uczestnikom postępowania i dają niewiele czasu na dostosowanie się do zmian (5 dni przed terminem na złożenie ofert). W krytycznej sytuacji (sprostowanie w piątek na 30 dni przed terminem na złożenie ofert), uczestnicy mogą nawet nie mieć szansy na sformułowanie i zadanie pytania do zmian w dokumentacji.
  - Uważamy że terminy na złożenie wniosku o wyjaśnienie dokumentacji i publikację wyjaśnień powinny zostać ustalone następująco:
    - termin na składanie wniosków o wyjaśnienie dokumentacji – 14 dni przed terminem składania ofert;
    - termin na publikację wyjaśnień dokumentacji – 7 dni przed terminem składania ofert.
- Ad str. 11, pkt 2.7 – „Wadium”:
  - Ze wskazanych wcześniej względów, wadium powinno być naszym zdaniem wyznaczone na poziomie maksymalnym przewidzianym przez prawo i jednocześnie nie wyższym niż cena wywoławcza.
- Ad str. 18, pkt 5.2 – „Ocena ofert za kryterium zachowania warunków konkurencji”:
  - Zdaniem Orange celowe byłoby dodanie dodatkowego podpunktu w ramach kryterium zachowania warunków konkurencji, zgodnie z którym byłyby premiowane dodatkowymi punktami te podmioty, które w dacie złożenia oferty nie będą posiadaczami rezerwacji w zakresach 3629-3643 MHz i 3727-3743 MHz oraz 3657-3699 MHz i 3757-3799 MHz. Wierzymy, że taka dodatkowa punktacja pomoże w zmniejszeniu zajętości pasma oraz znacząco zmniejszy potencjalną skalę problemu późniejszego współistnienia systemów 5G oraz WiMAX, bądź LTE w paśmie C.
- Ad str. 19, pkt 5.2.2.6) – Ocena ofert za kryterium zachowania warunków konkurencji – opinia Prezesa UOKiK:
  - Sugerujemy ponowne skonsultowanie z Prezesem UOKiK rzeczywistego zakresu informacji jakie są potrzebne Prezesowi UOKiK dla oceny wpływu wyników analizowanego przetargu na zachowanie konkurencji. W szczególności wydaje się, że można byłoby uniknąć podawania danych dla rynków właściwych, które absolutnie nie miałyby żadnego powiązania z przyszłym rozwojem technologii 5G.
  - Proponujemy wykreślenie punktu 5.2.2.6.4 („Strategia konkurencyjna uczestnika przetargu na rynku, na którym uczestnik przetargu będzie wykorzystywał częstotliwości objęte przetargiem”) jako nieadekwatnego do omawianego przetargu. W początkowym okresie, warstwa 5G będzie po prostu kolejną warstwą dostępu do Internetu, a ze względu na ograniczoną początkowo liczbę urządzeń końcowych – w niewielkim stopniu wykorzystywaną przez klientów. Dopiero nowe usługi pozwolą na wykorzystanie w pełni potencjały sieci 5G, a obecnie nie są one znane.

- Ad str. 21, pkt 5.3 – „Kryterium wiarygodności finansowej”:
  - W przedstawionej propozycji dokumentacji założono, że w ramach kryterium wiarygodności finansowej będą uwzględniane również wydatki poniesione na infrastrukturę telekomunikacyjną (a nie tylko wydatki na sieć mobilną). Zdaniem Orange jest to podejście słuszne ze względu na znaczenie jakie dla przyszłości rozwoju technologii 5G będzie miała rozwinięta infrastruktura transportowa, w tym zwłaszcza transmisja z wykorzystaniem światłowodów.
  - Jednocześnie należy zadbać (przy zachowaniu zasady, że najistotniejszym kryterium oceny ofert w przetargu będzie kryterium wysokości zadeklarowanej kwoty), aby kryterium wiarygodności finansowej nie było zmarginalizowane, co zwiększy szanse na uzyskanie częstotliwości przez podmioty, które rzeczywiście są w stanie zbudować w Polsce sieć 5G.
- Ad str. 22, pkt 6.2 – Kolejność przydzielania poszczególnych rezerwacji:
  - W projekcie dokumentacji założono, że poszczególne rezerwacje będą przydzielane zgodnie z końcową punktacją ofert wg następującej kolejności: rezerwacja A, C, B i D. Proponujemy rozważenie procedury, w której to zwycięskie podmioty po kolei (zgodnie z punktacją) wybierałyby swoją rezerwację (zdobycyca pierwszego miejsca w rankingu wybiera pierwszy spośród 4 rezerwacji, kolejny – spośród trzech itd.).

2. WZÓR OFERTY

- Ad str. 1, pkt 1.7.a) – „Minimalna dodatkowa opłata”:
  - Zdaniem Orange kwota minimalna powinna być ustalona na poziomie zapewniającym udział w przetargu jedynie podmiotów faktycznie zainteresowanych zakupem pasma. Jednocześnie sugerujemy, aby przy wyznaczaniu poziomu ceny minimalnej kierować się przede wszystkim cenami rynkowymi tj. transakcjami nabycia widma w paśmie C, jakie miały miejsce na rynku polskim.
- Ad str. 4, pkt 4.2 – „Schemat graficzny grupy kapitałowej”:
  - W odniesieniu do pkt 4.2 proponujemy, aby uczestnik przetargu przedstawił nie schemat graficzny, a sieć powiązań grupy kapitałowej (np. w formie tabeli), do której przynależy – wraz z określeniem stopnia powiązań kapitałowych pomiędzy podmiotami (posiadany procent akcji/udziałów) w formie graficznej, tabelarycznej lub innej. Przygotowanie schematu graficznego dużej międzynarodowej grupy kapitałowej mieszczącego się na jednej stronie oferty przetargowej jest z jednej strony bardzo trudne, z drugiej po prostu nieczytelne dla odbiorcy. Można też rozważyć ograniczenie obowiązku wykazania powiązań w ramach grupy kapitałowej uczestnika przetargu, do wskazania wszystkich podmiotów kontrolujących uczestnika (bezpośrednio i pośrednio) oraz tych podmiotów z grupy kapitałowej do której należy uczestnik, które prowadzą działalność na terenie Polski.
- Ad str. 7 i 8, Tabela 2 i Tabela 3:
  - Proponujemy przereklamowanie Tabeli 2 i Tabeli 3 w sposób ułatwiający wpisywanie danych. Proponujemy zamianę wierszy na kolumny oraz orientację pionową strony z tabelami danych.

3. WARUNKI WYKORZYSTYWANIA CZĘSTOTLIWOŚCI

- Ad str. 7, pkt 4.1 – Synchronizacja sieci TDD, definicje:
  - W ocenie Orange nie ma potrzeby stosowanie ramki przejściowej zapewniającej kompatybilność z systemami LTE TDD, gdyż większość funkcjonujących systemów pracuje w trybie FDD. Naszym zdaniem od razu powinna być stosowana ramka docelowa.

- W odniesieniu do przedstawionych dwóch wariantów docelowej struktury ramki – Orange preferuje opcję 1.
- Ad str. 7, pkt 4.2 – Synchronizacja ramek:
  - Dla zapewnienia jednoznaczności, proponujemy następujące uzupełnienie tekstu dotyczącego synchronizacji:

„zastosowanie schematu rozproszonej synchronizacji bazującej na systemach satelitarnych lub schematu scentralizowanej synchronizacji bazującej na systemie 1588v2 zapewniających dokładność nie gorszą niż +/- [1,5] μ s względem reprezentacji skali czasu UTC, realizowanej przez Główny Urząd Miar.
- Ad str. 10, pkt 7 – Dodatkowe ograniczenia wykorzystywania częstotliwości:
  - W punkcie 2.7 zaproponowano dwie opcje dodatkowych ograniczeń wykorzystania częstotliwości objętych rezerwacją związanych z zapobieganiem zakłóceniom na granicy z obszarami wymienionymi w Załączniku nr 1 (obszary, na których w pierwszym etapie częstotliwości nie będą dostępne dla 5G). Jedna z opcji zakłada kryterium odległościowe, a druga – maksymalny poziom sygnału na granicy strefy. Zdaniem Orange wybór środka zapobiegawczego powinien należeć do operatora i z tego powodu żadnej z wymienionych opcji nie należy ustalać „na sztywno”.

Przedstawiając powyższe uwagi, Orange wyraża przekonanie, że przyczynią się one do takiego ukształtowania warunków udostępnienia kluczowych dla 5G częstotliwości z zakresu 3,6–3,8 GHz, które nie naruszając zasad równoprawnej konkurencji, pozwolą na zapewnienie maksymalnych korzyści przyszłym użytkownikom usług opartych na sieciach 5G – zarówno indywidualnym, jak i biznesowym.